

MILLIY EMITENTLARNING XALQARO KAPITAL BOZORIDA ISHTIROKINI
OSHIRISHDA INSTITUTSIONAL INVESTORLARNING ROLI

Rajabov Saidamir Otabek o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13985504>

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqola milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishtirokini oshirishda institutsional investorlarning rolini tahlil qilishga bag'ishlangan. Maqolada institutsional investorlarning xalqaro kapital bozoridagi o'rni, milliy emitentlar uchun moliyaviy barqarorlikni oshirishdagi ahamiyati, moliyaviy texnologiyalar va raqamli valyutalar orqali bozorlar bilan integratsiyalashuv imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, milliy emitentlarning xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli ishtirokini ta'minlash uchun siyosiy islohotlar va institutsional investorlarni jalb qilish strategiyalari muhokama etiladi. Mazkur maqola milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishonchli ishtirokini ta'minlashda institutsional investorlarning asosiy omil ekanligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Milliy emitentlar, xalqaro kapital bozori, institutsional investorlar, moliyaviy barqarorlik, moliyaviy texnologiyalar, raqamli valyutalar, investitsion siyosat, xalqaro integratsiya, moliyaviy hisobot, audit.

THE ROLE OF INSTITUTIONAL INVESTORS IN INCREASING THE
PARTICIPATION OF NATIONAL ISSUERS IN THE INTERNATIONAL CAPITAL
MARKET

Abstract. This scientific article is devoted to the analysis of the role of institutional investors in increasing the participation of national issuers in international capital markets. The article examines the role of institutional investors in the international capital market, their importance in increasing financial stability for national issuers, the possibilities of integration with markets through financial technologies and digital currencies. It also discusses policy reforms and strategies to attract institutional investors to ensure successful participation of national issuers in international markets. This article emphasizes that institutional investors are the main factor in ensuring reliable participation of national issuers in international capital markets.

Key words: National issuers, international capital market, institutional investors, financial stability, financial technologies, digital currencies, investment policy, international integration, financial reporting, audit.

РОЛЬ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИНВЕСТОРОВ В РАСШИРЕНИИ УЧАСТИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭМИТЕНТОВ НА МЕЖДУНАРОДНОМ РЫНКЕ КАПИТАЛА

Аннотация. Данная научная статья посвящена анализу роли институциональных инвесторов в увеличении участия национальных эмитентов на международных рынках капитала. В статье рассматривается роль институциональных инвесторов на международном рынке капитала, их значение в повышении финансовой стабильности национальных эмитентов, возможности интеграции с рынками посредством финансовых технологий и цифровых валют. В нем также обсуждаются политические реформы и стратегии по привлечению институциональных инвесторов для обеспечения успешного участия национальных эмитентов на международных рынках. В данной статье подчеркивается, что институциональные инвесторы являются основным фактором обеспечения надежного участия национальных эмитентов на международных рынках капитала.

Ключевые слова: национальные эмитенты, международный рынок капитала, институциональные инвесторы, финансовая стабильность, финансовые технологии, цифровые валюты, инвестиционная политика, международная интеграция, финансовая отчетность, аудит.

Kirish. Milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida faol ishtirok etishi mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va global miqyosda raqobatbardoshligini oshirishda katta ahamiyatga ega.

Xalqaro kapital bozoriga kirish orqali milliy kompaniyalar va tashkilotlar xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, kapital manbalarini diversifikatsiya qilish va moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Biroq, xalqaro bozorlarga chiqish uchun milliy emitentlar global miqyosda talab qilinadigan yuqori darajadagi likvidlik, moliyaviy shaffoflik va ishonchlilikka ega bo'lishlari zarur.

Ushbu jarayonda institutsional investorlarning o'rni alohida e'tiborga loyiq. Institutsional investorlar, pensiya jamg'armalari, sug'urta kompaniyalari va investitsion fondlar kabi yirik kapital egalari hisoblanadi. Ularning xalqaro kapital bozorlarida faol ishtiroki milliy emitentlar uchun talab yaratadi, bu esa kapital jalb qilish shartlarini yaxshilaydi va barqaror moliyaviy oqimni ta'minlaydi. Bundan tashqari, institutsional investorlar uzoq muddatli investitsiya siyosatiga ega bo'lgani sababli, ular kapital bozorlari uchun zarur bo'lgan barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Mazkur maqolada milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishtirokini oshirishda institutsional investorlarning ahamiyati, ularning xalqaro moliya tizimiga ta'siri va milliy iqtisodiyotga qo'shadigan hissasi tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada moliyaviy texnologiyalar, institutsional investorlarni jalb qilishda davlat siyosatining o'rni hamda global standartlarga muvofiq hisobot berish amaliyotlari muhokama qilinadi.

Milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishtirokini kengaytirish, mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va global moliyaviy tizim bilan integratsiyalashishning muhim vositalaridan biridir. Ushbu jarayon milliy kompaniyalar va tashkilotlarga xorijiy investorlarni jalb qilish, kapital manbalarini kengaytirish va raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi. Biroq, milliy emitentlar uchun xalqaro kapital bozorlariga kirishning muhim omillari bor, ularning eng asosiysi – institutsional investorlarning jalb qilinishi hisoblanadi.

Institutsional investorlar – pensiya jamg'armalari, sug'urta kompaniyalari, investitsiya fondlari va banklar kabi yirik moliyaviy tashkilotlardir. Ular global moliya bozorlarining asosiy ishtirokchilari bo'lib, kapital jalb qilish va investitsiyalar oqimini tartibga solishda katta rol o'ynaydilar. Milliy emitentlarning xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli ishtirok etishi ko'p hollarda institutsional investorlarning qiziqishidan va ularga taqdim etiladigan investitsiya imkoniyatlaridan bog'liq. Ushbu insho milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlaridagi ishtirokini oshirishda institutsional investorlarning roli va ahamiyatini tahlil qiladi.

Institutsional investorlar xalqaro kapital bozorining yirik o'yinchilari bo'lib, ular milliy emitentlar uchun quyidagi asosiy afzalliklarni taqdim etadi.

Institutsional investorlar katta miqdordagi kapitalga ega bo'lib, milliy emitentlarga ko'p hajmdagi investitsiyalarni jalb qilish imkonini beradi. Bu milliy kompaniyalarning kapitalga bo'lgan ehtiyojlarini qondirishda muhim rol o'ynaydi.

Institutsional investorlar ko'p hollarda uzoq muddatli va katta hajmdagi investitsiyalarni amalga oshiradi. Bu esa bozorning likvidligini oshiradi va milliy emitentlar uchun kapital jalb qilish imkoniyatlarini yaxshilaydi.

Uzoq muddatli investitsiyalar milliy emitentlarga barqaror moliyaviy oqimni ta'minlash imkonini beradi. Bu barqarorlik milliy kompaniyalarga xalqaro bozorda ishonchli ishtirok etish imkonini yaratadi.

Institutsional investorlar ko'pincha investitsiya qilinadigan kompaniyalarda korporativ boshqaruv va moliyaviy shaffoflikni oshirishga yordam beradi. Ular xalqaro tajribalarni olib kirib, emitentlarning jahon standartlariga mos kelishini ta'minlaydi.

Milliy emitentlar uchun institutsional investorlarni jalb qilishning strategik yo'nalishlari.

Milliy emitentlar xalqaro kapital bozorlarida ishtirok etishni kengaytirishda quyidagi strategiyalarni qo'llashlari kerak.

Institutsional investorlar moliyaviy shaffoflikka katta ahamiyat beradilar. Milliy emitentlar xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga mos keladigan shaffof va to'liq hisobotlarni taqdim etishlari lozim. Bu investorlar orasida ishonchni oshiradi va investitsiyalarning barqaror bo'lishiga yordam beradi.

Xalqaro kapital bozorlarida ishtirok etayotgan milliy emitentlar korporativ boshqaruv tizimini xalqaro talablar asosida tashkil etishlari zarur. Bu investorlar uchun korxonaga bo'lgan ishonchni kuchaytiradi va ularning qiziqishini oshiradi.

Milliy emitentlar xalqaro kapital bozorining dinamikasini hisobga olgan holda o'z strategiyalarini moslashuvchan qilishlari zarur. Bunga xalqaro bozorlarda paydo bo'layotgan moliyaviy texnologiyalardan foydalanish ham kiradi.

Hukumat va moliyaviy regulyatorlar milliy emitentlar uchun xalqaro bozorlarga kirishni osonlashtirish yo'llarini ko'rib chiqishlari kerak. Moliyaviy huquqiy muhitni yaxshilash, soliq imtiyozlari, yuridik kafolatlar kabi chora-tadbirlar institutsional investorlarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Moliyaviy texnologiyalar (Fintech) so'nggi yillarda xalqaro kapital bozorlarini sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Raqamli valyutalar, blokcheyn texnologiyalari va raqamli savdo platformalari institutsional investorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Milliy emitentlar ushbu texnologiyalardan foydalanib, xalqaro investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirishlari mumkin.

Milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishtirokini oshirishda institutsional investorlarning roli katta ahamiyat kasb etadi. Ular nafaqat kapital jalb qilish va bozor likvidligini oshirishda, balki korporativ boshqaruvni yaxshilash va milliy kompaniyalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda ham asosiy o'rin tutadilar. Shu sababli, milliy emitentlar institutsional investorlarni jalb qilishga qaratilgan strategik choralarni amalga oshirishi zarur. Moliyaviy shaffoflikni ta'minlash, korporativ boshqaruvni rivojlantirish va bozor sharoitlariga moslashuvchan yondashuv orqali milliy emitentlar xalqaro kapital bozorlarida muvaffaqiyatli ishtirok etishlari mumkin. Shu bilan birga, hukumat va moliyaviy regulyatorlarning qo'llab-quvvatlovi bu jarayonni tezlashtiradi va milliy iqtisodiyotning global miqyosda barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Xulosa

Milliy emitentlarning xalqaro kapital bozorlarida ishtirokini oshirish nafaqat kompaniyalar uchun, balki mamlakat iqtisodiyoti uchun ham katta ahamiyatga ega. Xalqaro kapital jalb qilish orqali milliy emitentlar o'z moliyaviy resurslarini diversifikatsiya qilish, raqobatbardoshligini oshirish va global miqyosda tan olinishga erishishlari mumkin. Ushbu jarayonda institutsional investorlarning o'rni hal qiluvchi hisoblanadi, chunki ular katta hajmdagi kapital bilan ta'minlaydi, moliyaviy barqarorlikni oshiradi va korporativ boshqaruvni yaxshilaydi.

Institutsional investorlarni jalb qilish uchun milliy emitentlar xalqaro standartlarga mos shaffof moliyaviy hisobotlarni taqdim etishlari, korporativ boshqaruvni mustahkamlashlari va moliyaviy texnologiyalardan foydalangan holda bozorga moslashuvchan yondashuvni qo'llashlari zarur. Hukumat va regulyatorlar tomonidan milliy emitentlarni xalqaro bozorlar bilan integratsiyalashishga qo'llab-quvvatlov ko'rsatilishi, investitsion muhitni yaxshilash va soliq imtiyozlari kabi chora-tadbirlar amalga oshirilishi ham muhim ahamiyatga ega.

Institutsional investorlarning ishtiroki milliy emitentlar uchun xalqaro kapital bozorida barqaror va muvaffaqiyatli ishtirokni ta'minlovchi asosiy omillardan biri bo'lib qolmoqda. To'g'ri strategiya va siyosiy choralar milliy emitentlarning xalqaro bozorlardagi imkoniyatlarini kengaytirib, mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga yordam beradi.

REFERENCES

1. Bruner, R. F., Eades, K. M., Harris, R. S., & Higgins, R. C. (2007). Best practices in estimating the cost of capital: Survey and synthesis. *Financial Management*, 36(1), 5-28.
2. Levine, R. (2005). Finance and growth: Theory and evidence. In *Handbook of economic growth* (Vol. 1, pp. 865-934). Elsevier.
3. Pindyck, R. S., & Rubinfeld, D. L. (2017). *Microeconomics* (9th ed.). Pearson.
4. Fabozzi, F. J., & Drake, P. P. (2009). *Capital Markets: Institutions, Instruments, and Risk Management*. MIT Press.
5. BlackRock Investment Institute (2022). Institutional investors in the global market. BlackRock Research Series. Retrieved from [\[https://www.blackrock.com\]](https://www.blackrock.com)(<https://www.blackrock.com>)